

AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION

***Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)***

БЮЛЕТИН №8

Август 2021

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект “Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство” – САРА, подкрепен от Фондация “Америка за България”.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация „Америка за България“ или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- CAPA запазва текущите си прогнози за реколтираните площи с царевича, изчислявани на около 550 хил.ха. Валежните количества през критичния вегетационен месец (м.юли) възлизат на 23,9 л/м², което е над 60% по-малко от средното за последните 50 години. Средните добиви се оценяват на около 5,8 т/ха, а общото производство да достигне 3,2 млн.т. По прогнози на [JRC-Mars](#) добивът ще е 6,45 т/ха, докато средните добиви за ЕС могат да достигнат 7,90 т/ха.
- CAPA преповтаря оценките си за реколтираните площи слънчоглед за новата реколта от 790 хил.ха. Очакванията на CAPA за реколтата 2021/22, е тя да варира между 1,75-1,80 млн.т, при среден добив от 2,25 т/ха. Прогнозният добив според [JRC-Mars](#) е 2,31 т/ха.
- CAPA повишава изкупните цени за новата реколта при пролетниците заради засилващите се възходящи ценови пазари, високото търсене и производствената неопределеност. Царевичата се очаква да стартира с цени от място (Централна Б-я) с 340 лв/т, а при слънчогледа (Североизточна Б-я) - 880 лв/т.
- CAPA увеличава предвижданията за производство на пшеница до 6,7 от 6,3 млн.т., като по данни на МЗХГ са прибрани 7,16 млн.т. При ечемика CAPA предвижда реколтата до 650 хил.т (увеличение от 620 хил.т месец по-рано), а по настоящи отчети на МЗХГ прибраното количество е 699 хил.т. Максималното количество на добитата рапица се прогнозира на 400 хил.т, а текущите данни на МЗХГ са за прибрани количества от 376 хил.т.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- FOB цените от Украйна към края на м.август се покачват чувствително на месечна база с около 16% при пшеницата и ечемика, докато при царевичата търпят несъществено намаление: хлебна пшеница - 294 US\$/т, ечемик - 263 US\$/т, фуражна пшеница - 281 US\$/т. При царевичата FOB цената е 270 US\$/т. При слънчогледовото олио, FOB цените от Украйна на годишна база са с 60% нагоре до 1340 US\$/т.
- Неопределеността около окончателните данни за настоящата световна реколта и насочените финансови инвестиции към стоковите пазари движи цените нагоре. В тази връзка, Русия повишава експортните мита за пшеница до 31,7 US\$/т, а на царевича до 49,6 US\$/т до 31 август.
- По прогнози на [USDA](#) световното производство на царевича през 2021/22 също се очаква да нарасне с 6% на годишна база, до 1186 млн.т., като основните ценообразуващи износители (САЩ, Бразилия) се предвижда да имат много добри реколти.
- Последните прогнози на [USDA](#) за добива на палмово масло през 2021 г., е за 76,5 млн.т, като цялата маслодайна група се очаква да нарасне до исторически рекорд, с изключение на рапичното масло.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	05.2021	06.2021	07.2021	08.2021*	09.2021*
Хлебна пшеница	391,17	393,12	352,05	390	385
Фуражна пшеница	377,48	379,43	340,31	350	360
Ечемик	279,68	279,68	324,67	320	330
Царевича	406,81	418,55	404,86	400	350
Слънчоглед**	1016	1015	1024	1010	880

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ

- Липсва информация

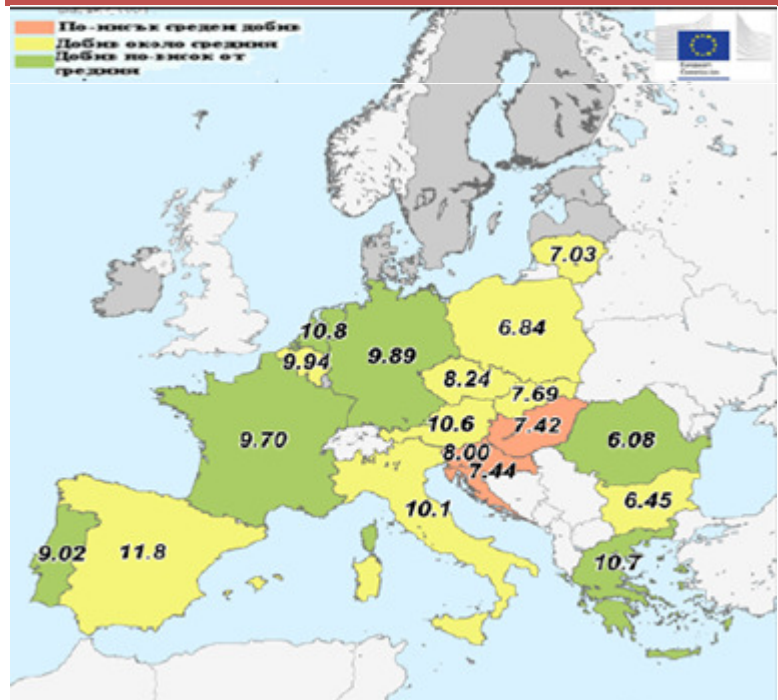
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	06.2021	07.2021	% изменение годишна база
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	200,14	206,47	+20%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	-	-	-
Царевича, евро/тон (Мексикански залив)	245,29	234,35	+76%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	1169,49	1152,54	+59%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Прогнозиран добив на хектар от царевича в ЕС за реколтата 2021/22 г от JRC-Mars към ЕК

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, August, 2021

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- Текущите оценки на САРА за производството на домати през тази година е за количества достигащи 120 хил.т, като на 54 хил.т. възлиза оранжерийното производство и 66 хил.т. е полското.
- САРА понижава прогнозата си за производството на пипер в следствие на падналите градушки след двумесечното горещо и сухо време, която се оценява на 51 хил.т (53 хил.т. месец по-рано), което представлява равнища подобни на реколтата от 2020 г.
- През 2021 година САРА предвижда обеми при краставиците от 43 хил.т за оранжерийно производство и 9 хил.т. за продукцията отглеждана на открито. Общото производство се очаква да е на нива от 52 хил.т.
- Изкупните цени на домати за второто тримесечие на 2021 г. са около 2% по-високи от миналогодишните, докато през първото тримесечие се отчетоха 7% по-ниски цени. При краставиците през второто тримесечие увеличението на годишна база е 1%, докато при първото се отбеляза 6% ръст.
- Вносът на домати за последните 5 години в сравнение с предходните 5 се е удвоил. През 2020 г. у нас са внесени около 103 хил.т. През 2019 г. вносът възлиза на 83,7 хил.т., а по очаквания на САРА за 2021 г. ще е в рамките 105-110 хил.т.
- Вносът на краставици през 2020 г. достига 26 хил.т, като за последните 5 години темпът на ръст в сравнение с периода 2011-2015 г. е около 80%. Оценките на САРА за настоящата година е за внос около 28-30 хил.т.
- През следващите месеци до края на годината цените на домати, краставици и пипер се оценява да бъдат средно със 7% по-високи от миналогодишните, което се дължи на растящите цени, с оглед на значителния дял на вноса в потреблението и незадоволителното вътрешно производство, което дърпа цените нагоре.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- По данни на [Turkstat](#) производството на зеленчуци в Турция, което в последните години възлиза на 31,3 млн.т може да падне до 31,1 млн.т, като при доматите, спадът се оценява на 1,5% (около 180 хил.т), при краставиците -1,9%, а добитият пипер да направи ръст от 8,7% (220 хил.т).
- За първите 6 месеца на 2021 г. Испания е изнесла 310 хил.т. домати в ЕС, докато през 2017 г. това количество възлиза на 428 хил.т. Спадът за същия период от Холандия е 78 хил.т. В същото време Мароко увеличава присъствието си на ЕС пазара с нетно 45 хил.т, докато Турция с 25 хил.т.
- Световният износ през 2020 г. по данни на [ИТС](#) ще нарасне на годишна база до около 2,9 млн.т при стойност 2,8 млрд. US\$. Световният износ на домати също намалява до 7,8 млн.т, като стойността му възлиза на 9,9 млрд US\$. Износът на пипер се оценява на около 3,9 млн.т., а в стойност формира 6,1 млрд. US\$.

Изкупни цени, лв./тон

	05.2021*	06.2021*	07.2021*	08.2021*	09.2021*
Домати	1,26	0,75	0,80	0,80	0,75
Краставици	1,13	1,04	0,95	0,90	0,90
Пипер		0,99	0,85	0,80	0,80

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	05.2021	06.2021	07.2021	08.2021*
Домати - оранжерийни	2,05	2,17	1,55	1,82
Домати - внос	1,58	1,71	1,40	1,56
Краставици - оранжерийни	2,00	1,61	1,55	2,60
Краставици - внос	1,49	1,33	1,25	1,90

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	05.2021	06.2021	07.2021*	08.2021*
Домати	2,60	2,57	2,00	2,20
Краставици	2,55	2,50	1,80	2,40
Чушки (зелени)			2,20	1,90

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Цените на едро на доматите в ЕС през м.юли са с 50% по-високи на годишна база и достигат 0,98 евро/кг, което отразява лошото време и наводненията в много части на Европа, които засегнаха производството. Неблагоприятните условия ще се отразят и на цените поне в следващите 2-3 месеца, които се очаква да бъдат с до 20% над средномесечните за последните 5 години. Цените на едро за м.август по данни на [ЕК](#) се покачват до 1,02 евро/кг, което е с 34% над 5 годишните средни. Ръстът на цените ще зависи от вносното предлагане, най-вече от Мароко и Турция, които са сериозен фактор на европейския пазар.
- Цените на сладкия пипер в последните седмици се задържат след спада от началото на м.юли. Червеният пипер в Испания се предлага на едро между 0,95-1,05 евро/кг, което е с 5% над тези година по-рано. Много от производителите на домати в Испания започват да се преориентират към това производство, заради по-стабилните и добри цени. Цените на едро на пипер в Турция са около 0,35 US\$/кг, което е спад за месец с 35%.
- Цените на едро на краставици в Турция през м.август остават без промяна, на нива около 0,25US\$/кг, докато на европейския пазар се отчита увеличение заради провалено производство, което се чувства и на българския пазар.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Предвижданията на САРА са поголовието от млечни крави през 2021 г. да намалее до 221 хил.животни, с 3% по-малко в сравнение с 2020 година. Предвижданията са стадото от млечни овце също да претърпи съкращение до 955 хил.глави, което е 2% надолу.
- Оценките за общото производство на мляко за 2021 г. са за 985 хил.т, което представлява 2% по-малко в сравнение с 2020 г., което се дължи на засушаването през основните пасищни месеци и растящите цени на фуражите.
- Изкупната цена на млякото за второто тримесечие в сравнение със същия период на миналата година се е повишила за: кравето с 3%, за биволското с 6%, овчето с 9%, единствено козето намалява с 5%. Засега това увеличение няма да успее да посрещне настъпващото увеличение на фуражите, което е между 10-15%.

Развитие на млечната верига в света

- За периода януари-юни количеството на изкупено мляко в ЕС се изравнява с предходната година, като в следващите месеци се очаква да настъпи намаление в резултат на пазарната среда и неблагоприятните природни условия след наводненията и засушаванията на много места в Европа.
- Цената на суровото мляко на Спот пазара Лоди в Италия в края на август възстановява ниво от 0,42 евро/л., което е над нивото от 2020 г..
- Покачване на цените на всички основни млечни продукти в ЕС през м.август – сирене Чедър (+2,9%), сухо мляко (+1,6%), сирене Гауда (+1,5%) сухо пълномаслено мляко (+0,3%), масло (+0,3%). Увеличението се отчита, както на месечна, така и на годишна база.
- За първите шест месеца износьт на ЕС-27 (без износьт за Великобритания) намаляват в обем за маслото (21%), млечните мазнини (-34%), пълномасленото сухо мляко (-8%), но се увеличават за кондензираните млека (+10%), суроватката (+10%) и сирената (+7%). Изразени в млечен еквивалент, обема на износа на ЕС27 е с 2% по-малко, но стойността е с 1% повече.
- Изкупните цени на кравето мляко през м.юли в ЕС са 0,36 евро/кг, което е много близко до равнищата в САЩ и Нова Зеландия. САРА очаква, че от есента заради високите цени на фуражите и на общата ценова тенденция, те ще тръгнат нагоре.

Актуална информация

- По данни на НСИ за второто тримесечие на 2021 в сравнение с предходната година се наблюдава увеличение на цените на електроенергия, горива и други с 10,8%, цените на ветеринарномедицинските продукти с 3%, на преките фуражи (зърнени продукти, шрот и други) с 15,3%, на смесените фуражи с 6,5%.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	05.2020	05.2020	07.2020	08.2021*	09.2021*
България	62.59	62.59	64.54	65.00	65.00
ЕС (13)	69.96	69.47	69.16		

Източник:ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	06.2021	07.2021	08.2021	Δ%м-1	Δ%у-1
България					
ЕС (28)	504.6	483.1	490.9	+1.6	+18.4

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	06.2021	07.2021	08.2021	Δ%м-1	Δ%у-1
България	1528.0	1560.0	1504.0	-3.6	-3.6
ЕС (28)	801.9	768.6	770.6	+0.3	+12.9

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	06.2021	07.2021	08.2021	Δ%м-1	Δ%у-1
България	1108.0	1127.0	1163.0	+3.2	+7.0
ЕС (28)	614.1	618.0	635.6	+2.9	+9.8

Δ%м-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец

Δ%у-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- В средносрочния анализ за развитие на земеделието на ЕК се посочва, че целите за устойчивост в новата ОСП е възможно да доведат до по-умерен ръст в годишното производство на мляко (+0,6%). Производството на биологично мляко вероятно ще достигне 10% през 2030 г. (при 3,5% през 2018). Продуктивността ще продължи да нараства с по-бавен темп, поради прилагането на различни системи на производство. Очаква се по-дълъг период на използване на кравите, което ще повлияе положително за намаляване на емисиите.
- Изследване на САРА за конкурентоспособността в млечната индустрия показва, че съставните индекси на конкурентоспособност демонстрират интересна картина. Динамиката на индекса за ЕС показва намаление до 2012 г. и има положителна тенденция в последните години, като основната причина за това развитие са повишенията в стойностната компонента. За САЩ, индексът разкрива значително подобрение, но намалява през последните три години поради намаляване на стойностния компонент. За Нова Зеландия, индексът е на максимални равнища от всички основни големи глобални производителки и достига 0,98, което е близко до теоретичния таван от 1.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Предварителните данни на МЗХГ показват, че общото произведено месо в промишлени условия през първата половина на 2021 г. възлиза на 91,5 хил. тона, което е с 1,5% по-малко от произведеното количество за същия период на предходната година.
- Увеличение спрямо 2020 г. се наблюдава единствено при производството на свинско месо – 34,1 хил. тона (+10%), което се дължи на възстановяването на поголовието след АЧС. Равнището на производство, обаче, изостава с 14,2% от нивото, отчетено през първите шест месеца на 2019 г., преди разпространението на болестта – 39,7 хил. тона.
- През идните месеци цените на тон кланично тегло на свинското месо повлияни от низходящите европейски цени и растящите разходи за фуражи ще притискат местните производители. Прогнозните цени ще се задържат по-ниски от отчетените през м.септември на 2019 г. и 2020 г., съответно 3,87 лв./кг и 3,79 лв./кг.
- По-сериозно нарастване се предвижда при цените на едро на говеждото и телешкото месо, което до голяма степен се обуславя от растящите европейски и световни цени и поскъпването на фуражите. Очакваното увеличение спрямо ценовото ниво през м.юли е между 7,5% до 10%. Прогнозните цени ще са по-високи с около 7,9% в сравнение с миналогодишните и с 0,4% сравнено с цените за същия период на 2019 г.
- Произведеното в кланиците говеждо и телешко месо през първото шестмесечие на 2021 г. възлиза на 2779 т., което е с 60,2 тона по-малко от равнището на производство през първата половина на 2020 г. През настоящата година са заклани повече животни – 13,71 хил. бр. спрямо 13,48 хил. бр. през предходната, но при по-малко средно кланично тегло, съответно 202,7 кг срещу 210,6 кг.
- Цените на пилешкото месо през м.юли достигнаха 3,13 лв./кг кланично тегло, което е с 11% над равнището през същия месец на 2020 г. и с 5% над нивото от 2019 г. Очакванията са през идните месеци цените да се задържат стабилни над 3,0 лв./кг. Произведеното в промишлени условия месо от бройлери до м. юни 2021 г. е в размер на 42,8 хил. т тона (-0,8% на годишна база).

Важни събития през м.август, 2021 г.

- Отбелязването на страната на произход при етиктирането на свинско, овче, козе и пилешко месо се възприема като важна информация и влияе върху поведението на потребителите, според Доклада по оценката на този механизъм, изготвен за ЕК. Приложението му не създава тежести за операторите по веригата на доставки. Известни различия са констатирани в качеството на контрола в отделните държави-членки, което може да се подобри със засилване на обмена на добри практики и координиране на действията.

Цени, лв./тон кланично тегло

	05.2020	06.2020	07.2020	08.2021*	09.2021*
Говеждо и телешко месо	4342	4049	4185	4500	4600
Свинско месо	3481	3540	3560	3600	3750
Пилешко месо	2934	2973	3129	3050	3050
Агнешко месо	13691	13691	13476	-	-

*Прогнозни цени

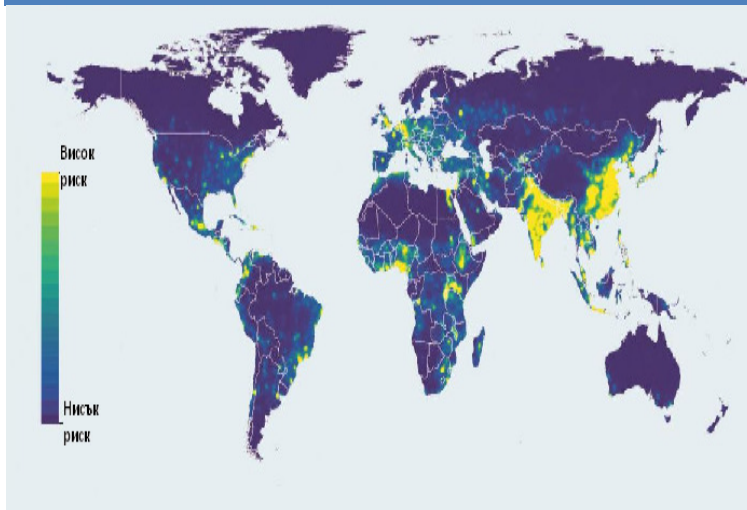
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- Растежът на световните цени на месото продължи и през месец м.юли, макар и с по-бавен темп. Според данните на ФАО, най-голямо е увеличението при цените на пилешкото месо (+4,3% спрямо м. юни), следвани от овчето и агнешкото (+3,0%) и говеждото месо (+0,6%).
- Обзорният доклад на ФАО показва, че от м.януари до момента глобалните цени на месото са нараснали с 14,9%, под въздействие на увеличеното търсене, причинено от дефицита на месо в Китай, Виетнам и Филипините. Най-динамичен е растежът при цените на пилешкото месо (+17%), следвани от тези на говеждото месо (+15%), свинското (+13%) и овчето и агнешкото месо (+13%).
- Според експертите на USDA производството на свинско месо в Китай ще намалее с близо 14% през 2022 г., под въздействието на провежданата правителствена политика, ограничаваща ценовите колебания и очакванията за нови поражения от АЧС в някои райони на страната.
- Докладът на Рабобанк за глобалния пазар на говеждо и телешко месо през третото тримесечие на 2021 г. прогнозира запазване на високите ценови равнища в ЕС, като основната причина е ограниченото предлагане и свиване на доставките от Бразилия (-2%), и САЩ (-16%).

Риск от възникване на заплахата от зоонози пренасяни от животните към човека

Източник: <https://www.boell.de/de/2021/01/06/zoosen-tierproduktion-pandemie-gesundheit>